

Sygn. akt I ACa 739/12

Sygn. akt I ACa 739/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Maciej Dobrzyński (spr.)

Sędzia SA Marzena Konsek - Bitkowska

Sędzia SA Barbara Trębska

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w (...) z siedzibą w W.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) spółce akcyjnej z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 5 października 2011 r.

sygn. akt XVI GC 745/10

I. oddala apelację;

II. zasądza od Przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz (...) spółki akcyjnej w (...) z siedzibą w W. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 739/12

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w likwidacji z siedzibą w W. (dalej jako (...)) pozwem dnia 29 lipca 2010 r. wniósł o zasądzenie od Przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w P. (dalej jako (...)) kwoty 4.169.279 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według maksymalnej stawki, tj. w kwocie 43.200 zł.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 27 grudnia 2010 r. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 5 października 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od (...) na rzecz (...) kwotę 4.169.279 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 110.817 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniu 20 listopada 2000 r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w B. (dalej jako (...)) a Przedsiębiorstwem (...) S.A. z siedzibą w S. (dalej jako (...)) zawarta została umowa nr (...) o udostępnienie prawa drogi, zgodnie z którą (...) nabyło prawo do zamontowania własnych urządzeń telekomunikacyjnych na terenie i urządzeniach elektroenergetycznych będących własnością (...). Bazując na tej umowie (...) zawiesiło na udostępnionych przez B. Energetykę podporach energetycznych (słupach energetycznych) światłowód, w którym znajdowało się między innymi 60 włókien ciemnych.

(...) wraz z innymi spółkami (spółki przejmowane) połączyła się ze spółką Zakład (...) S.A. (spółka przejmująca) w dniu 8 czerwca 2004 r. Następnie, w dniu 30 czerwca 2004 r. spółka przejmująca zmieniła nazwę na (...) S.A., w dniu 23 marca 2008 r. na (...) S.A., a w dniu 2 stycznia 2009 r. ponownie na (...) S.A.

W dniu 20 grudnia 2004 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) dokonało zmiany statutu, w tym firmy spółki na (...) S.A.

W dniu 29 czerwca 2005 r. (...) S.A. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. (dalej jako T. (...)), w ramach prowadzonej działalności zawarły umowy:

- a/ porozumienie dotyczące korzystania z włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku O./D. do K.;
- b/ umowę sprzedaży włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku K. do granicy Państwa;
- c/ porozumienie odnoszące się do sprzedaży włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku O./D. do K. oraz K. do granicy Państwa;
- d/ umowę sprzedaży włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku O./D. do K.;
- e/ umowę o podnajem włókien światłowodowych na odcinku granice Państwa - Ropice (Czechy).

Na bazie tych umów (...) S.A. sprzedała na rzecz T. (...) 60 włókien ciemnych w kablu światłowodowym na odcinku: O./D. do K. oraz od K. do granicy Państwa oraz podnajęła kolejne 60 włókien ciemnych w kablu światłowodowym na odcinku od granic Państwa do miejscowości R. w Czechach.

We wskazanych umowach sprzedaży włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku O./D. do K. oraz K. do granicy Państwa oraz umowie podnajmu włókien światłowodowych w kablu światłowodowym na odcinku granica Państwa do Ropic strony przewidziały następujące zasady rozliczeń (§ 4.1 - 4.7 umów sprzedaży oraz § 2.1 - 2.7 umowy podnajmu):

- z tytułu sprzedaży włókien światłowodowych oraz wynajmu T. (...) zobowiązana była do zapłaty na rzecz (...) S.A. łącznie 4.169.279 zł;
- cena powyższa była ceną netto i winna być powiększona o należny podatek VAT;
- cena sprzedaży i podnajmu włókien światłowodowych miała zostać uregulowana przez T. (...) w terminie 5 lat od podpisania umowy;

- jednocześnie strony zastrzegły możliwość kompensaty tej wierzytelności z wierzytelnością T. (...) stanowiącą należność wynikającą z usług telekomunikacyjnych, które miały być w miarę możliwości technicznych świadczone na rzecz (...) S.A. na podstawie odrębnych umów do wysokości wierzytelności wyższej;
- ustalenia dotyczące odroczenia terminu zapłaty ceny oraz możliwości jej kompensaty z innymi wzajemnymi wierzytelnościami nie dotyczyły tej części ceny, która odpowiadała kwotom należnego podatku VAT, której to zapłata miała nastąpić do dnia 25 października 2005 r.;
- zapłata powyżej wskazanych należności przez T. (...) na rzecz (...) S.A. miała nastąpić na podstawie wystawionych przez (...) S.A. faktur VAT, które z kolei miały być wystawione w terminie 3 dni od daty przekazania środków trwałych.

Konstrukcja umów sprzedaży była taka, że (...) S.A. oświadczyła, że:

- jest właścicielem włókien światłowodowych w kablu światłowodowym;
- włókna są wolne od wszelkich wad prawnych, osobom; trzecim nie przysługują żadne prawa i roszczenia do włókien;
- posiada wszelkie niezbędne zgody na zawarcie umowy wymagane przez przepisy prawa i postanowienia statutu (...) S.A.

T. (...) oświadczyła z kolei, że zarząd jest upoważniony do zawarcia umowy.

(...) S.A. sprzedawała a T. (...) kupowała włókna światłowodowe i przekazanie ich miało nastąpić do dnia 14 lipca 2005 r., natomiast z dniem 30 czerwca 2005 r. (...) S.A. przenosiła na T. (...), a ta przyjmowała prawa i obowiązki wynikające z umowy z dnia 20 listopada 2000 r. (prawo drogi).

Zgodnie z punktem 3.2 umów sprzedaży (...) S.A. zobowiązała się uzyskać zgodę (...) na przeniesienie praw i obowiązków wynikających z umowy z dnia 20 listopada 2000 r. w terminie 30 dni od daty zawarcia niniejszej umowy. Ten zapis w § 7.1 łącznie z zawarciem cesji potraktowano jako warunek zawieszający na wejście w życie umów z dnia 29 czerwca 2005 r. Dodatkowo w § 5.4 wskazano, że w wypadku nieprzeniesienia prawa drogi na T. (...) w terminie 30 dni od daty zawarcia umów lub niewyrażenia zgody na to przeniesienie w tym terminie, T. (...) ma prawo odstąpić od umów z dnia 29 czerwca 2005 r. składając pisemne oświadczenie w terminie 14 dni liczonych od terminu podanego w § 3.2 umów.

30 września 2005 r. (...) S.A. uzyskała pisemną warunkową zgodę (...) S.A. na przeniesienie praw i obowiązków z umowy o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r., mianowicie pod warunkiem:

- uzyskania oświadczenia woli od spółki (...) S.A. o cesji uprawnień podpisanego przez osoby upoważnione do reprezentowania ww. spółki zgodnie z KRS;
- zbadania kondycji finansowej T. (...) do bieżącego regulowania należnych opłat za prawo drogi;
- uzupełnienia aktualnego wypisu z rejestru przedsiębiorców KRS przez T. (...) oraz stosownego oświadczenia o woli przejęcia cesji uprawnień spółki (...) S.A.;
- przyjęcia zasady trójstronnego podpisania zgody na cesję w formie aneksu do obowiązującej umowy.

(...) S.A. złożyła oświadczenie, że zrzeka się wszelkich praw i obowiązków wynikających z umowy nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. o udostępnienie prawa drogi.

30 września 2005 r. został podpisany przez (...) S.A. i T. (...) aneks nr (...) do powyższej umowy nr (...), z którego wynikało, że (...) S.A. udzieliła zgody na przejęcie wynikających z tej umowy praw i zobowiązań (...) S.A. przez T. (...). (...) S.A. nie podpisała aneksu.

Porozumieniem z dnia 20 stycznia 2006 r. podpisanym przez (...) S.A. i (...) S.A., (...) S.A. wyraziła zgodę na ustąpienie (...) S.A. z umowy o udostępnienie prawa drogi nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. i przejęcie wszelkich praw przez T. (...). Spółka (...) nie podpisała porozumienia.

Włókna światłowodowe będące przedmiotem umów sprzedaży zostały przekazane przez (...) S.A. na rzecz T. (...) w dniach 7 lipca 2005 r. i 10 października 2005 r. i zostały zaklasyfikowane przez T. (...) jako środki trwałe. 10 października 2005 r. zostały przekazane włókna będące przedmiotem umowy o podnajem.

Na podstawie umów sprzedaży i podnajmu włókien światłowodowych (...) S.A. wystawiła na rzecz T. (...) faktury VAT opiewające na kwoty:

- 1.416.215 zł stanowiącą cenę netto sprzedaży 60 włókien światłowodowych wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 10 października 2005 r.;
- 785.422 zł z tytułu podnajmu 60 włókien światłowodowych wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 8 lipca 2005 r.;
- 1.967.642 zł stanowiącą cenę netto sprzedaży 60 włókien światłowodowych wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 10 października 2005 r.

Dnia 20 lutego 2006 r. T. (...) zawarło umowę przeniesienia własności rzeczy oznaczonych co do tożsamości, do których były zaliczone światłowody wskazane w Grupie 2 poz. 8 i 11, zabezpieczając wierzytelność należną (...). W umowie T. (...) oświadczyło, że jest właścicielem przewłaszczonych rzeczy.

Dnia 18 kwietnia 2006 r. T. (...) wypowiedziało (...) S.A. umowy sprzedaży i podnajmu światłowodów oraz udostępnienia prawa drogi.

Dnia 31 maja 2008 r. przysługująca (...) S.A. wobec T. (...) wierzytelność obejmująca m.in. kwoty 1.416.215 zł, 1.967.642 zł i 785.422 zł została scedowana na (...) w zamian za spłatę zadłużenia posiadanego przez (...) S.A. wobec (...)

(...) został zawiadomiony 1 lipca 2008 r. i 9 lipca 2008 r. przez (...) S.A. o dokonanej na rzecz (...) cesji praw i obowiązków. Dnia 9 lipca 2010 r. (...) wezwał (...) do zapłaty należności za sprzedaż i podnajem włókien światłowodowych, których termin zapłaty wynosił 5 lat od dnia zawarcia umów, tj. do dnia 29 czerwca 2010 r. Pomimo terminu zapłaty (...) nie uiszczył należności.

Dnia 19 lutego 2008 r. (...) złożył pisemne oświadczenie potwierdzające na dzień 31 grudnia 2007 r. salda rachunków z (...) S.A. obejmujące kwotę 4.899.209,09 zł z czego 4.340.098,04 zł przejęte po T. (...) i własne 559.111,05 zł.

Pomiędzy stronami toczyło się szereg postępowań sądowych. W sprawie z powództwa (...) S.A. przeciwko (...) o zapłatę kwoty 628.164,26 zł stanowiącej podatek VAT od należności objętej fakturami VAT nr (...) o sygn. akt XX GC 329/06, Sąd Okręgowy w Warszawie uznał, że umowy z dnia 29 czerwca 2005 r. są ważne, nie uwzględniając zarzutu ich nieważności z powodu braku uchwały zgromadzenia wspólników. Sąd Apelacyjny w Warszawie podtrzymał ustalenia i poglądy Sądu I instancji w wyroku z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 702/09.

W kolejnym postępowaniu z powództwa (...) S.A. o zapłatę kwoty 236.943,77 zł z tytułu opłat za korzystanie z prawa drogi przez (...) sądy uznały, że doszło do skutecznego przelewu praw i obowiązków z umowy nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. oceniając zagadnienie warunku zawieszającego (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. VI ACa 1038/10 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. I ACa 1176/10).

Rozstrzygając sprawę, Sąd Okręgowy w pierwszym rzędzie ustosunkował się do kwestii związania prejudycjalnego rozstrzygnięciem innego sądu.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2007 r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym dając tym wyraz zasadności roszczenia powoda w wysokości 628.164,26 zł. Apelacja od powyższego orzeczenia została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 7 lipca 2010 r. Orzeczenie to było powoływane przy rozpoznawaniu kolejnych spraw pomiędzy tymi samymi stronami, tj. w sprawach VI ACa 1038/10 i I ACa 1176/10.

Zgodnie z art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wynikająca z ww. przepisu prawomocność materialna wyraża nakaz przyjmowania, że w danej sytuacji stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z zawartego w orzeczeniu rozstrzygnięcia. Zasadniczo moc wiążącą ma tylko sentencja orzeczenia, nie mają jej zaś zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia sądu Sąd I instancji wskazał także, że skutkiem zasady mocy wiążącej prawomocnego wyroku, o której mówi art. 365 § 1 k.p.c., jest to, że przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, iż w procesie późniejszym kwestia ta nie może być już badana, a w konsekwencji zachodzi ograniczenie dowodzenia faktów objętych prejudycjalnym orzeczeniem. Natomiast w procesie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. Opierając się na poglądach judykatury Sąd I instancji wyraził pogląd o związaniu innych sądów orzekających elementami ustalającymi, stanowiącymi przesłankę wydania orzeczeń kształtujących bądź zasądzających.

Sąd Okręgowy wskazał, że w sytuacjach, gdy wyrok ustalający ma samodzielną postać, oczywiste jest, że jego moc ma charakter wiążący inne sądy. Wielokrotnie dochodzone przez powoda roszczenie o świadczenie wynika z istnienia stwierdzonej przez niego normy prawnej indywidualno-konkretnej, której istnienie wymaga uprzedniego ustalenia. Powszechnie jest zatem wytaczanie powództw o świadczenie, dla których przesłanką uwzględnienia jest najpierw ustalenie istnienia stosunku prawnego. Motywy prowadzące do ustalenia twierdzonego stosunku nie znajdują wprost wyrażenia w sentencji orzeczenia, pośrednim ich wyrazem jest uwzględnienie żądania powoda. Aby określić zakres ustaleń sądu należy sięgnąć do uzasadnienia i w zakresie tych zagadnień, które przesądziły o istnieniu stosunku prawnego, innymi słowy w zakresie kwestii objętych materią wyroków ustalających, inne sądy nie mogą czynić odmiennych ustaleń. Jeżeli wyrok zasądzający, którego elementem jest część ustalająca, stanie się prawomocny, wówczas z prawomocnością orzeczenia sądowego związaną jest powaga rzeczy osądzonej.

Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Moc wiążąca orzeczenia może być rozważana tylko wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa niż ta, w której wydano poprzednie orzeczenie oraz gdy kwestia rozstrzygnięta innym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia jest ściśle związana z powagą rzeczy osądzonej, gdy występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny (materialny) rzeczy osądzonej przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika.

Roszczenie powoda obejmowało:

- kwotę 1.416.215 zł stanowiącą cenę netto sprzedaży 60 włókien światłowodowych, wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 10 października 2005 r.;
- kwotę 785.422 zł z tytułu podnajmu 60 włókien światłowodowych, wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 8 lipca 2005 r.;
- kwotę 1.967.642 zł stanowiącą cenę netto sprzedaży 60 włókien światłowodowych wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 10 października 2005 r.

Powyższe kwoty stanowiły kwoty netto, bowiem należny od nich podatek VAT był przedmiotem postępowania przed Sądem Okręgowym w Warszawie w sprawie o sygn. akt XX GC 329/06, zakończonej prawomocnie wskutek oddalenia apelacji (...) (VI ACa 702/09).

Sąd I instancji stwierdził, że jest związany ustaleniami prawomocnego orzeczenia w sprawie XX GC 329/06 w zakresie ważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r., bowiem wyrazem tego było zasądzenie dochodzonego roszczenia. Ustalenie istnienia stosunku prawnego było wynikiem przyjęcia bezzasadności zarzutu pozwanego o nieważności umów z powodu braku odpowiedniej uchwały zgromadzenia wspólników.

Sąd Okręgowy wskazał, że niezależnie od ww. wyroku przesadzającego kwestię ważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r., należało zwrócić uwagę, że w umowach zawarto § 1.7 (w umowie podnajmu § 1.6) zawierający oświadczenie zarządu T. (...), że jest upoważniony do zawarcia umowy. Podobnie w akcie założycielskim spółki (...) w § 35 jest wymóg zgody Zgromadzenia Wspólników na zawarcie umowy o nabycie dla spółki środków trwałych za cenę przewyższającą jedną czwartą kapitału zakładowego, nie niższą jednak od 50.000 zł przed upływem dwóch lat od dnia zarejestrowania spółki. W ocenie Sądu I instancji prawo nie może chronić i akceptować sytuacji, gdy:

- w § 1.7 umów jest zapewnienie, że zarząd ma upoważnienie do zawarcia umowy;
- 30 września 2005 r. spółka złożyła podpis pod przyjęciem zobowiązań (...) S.A. z umowy nr (...) o udostępnieniu prawa drogi;
- są sporządzone protokoły przekazania światłowodów i wprowadzenie ich do środków trwałych spółki;
- 18 kwietnia 2006 r. T. (...) wypowiedział umowy.

Powyższe okoliczności świadczyły o akceptowaniu umów z 29 czerwca 2005 r. Natomiast, (...) podpisując 20 lutego 2006 r. umowę o przeniesieniu własności rzeczy ruchomych, nie miał wątpliwości co do własności światłowodów, a przez to ważności i skuteczności zawartych umów. Zawarcie umowy z 20 lutego 2006 r. było istotne dla faktu uznawania umów z 29 czerwca 2005 r. za ważne, bowiem (...) był 100% współnikiem i nie podpisałby umowy stwierdzającej własność rzeczy, co do której nabycia sam wcześniej się nie zgadzał. Dodatkowo (...) uznał 19 lutego 2008 r. zobowiązanie przejęte po T. (...) na dzień 31 grudnia 2007 r.

Kierując się dyrektywą art. 231 k.p.c. Sąd I instancji uznał za ustalony fakt istnienia zgody zgromadzenia na zawarcie umów, bowiem można taki wniosek wyprowadzić z powyższych okoliczności. Jak podkreślił Sąd Apelacyjny, sam fakt zaprzeczenia istnieniu uchwały nie jest dowodem jej nieistnienia, skoro w § 1.7 umów znalazło się oświadczenie o upoważnieniu zarządu do zawarcia umów.

Sąd Okręgowy zauważył, że drugi zarzut pozwanego dotyczący braku ziszczenia się warunku zawieszającego był przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1038/10.

Sąd I instancji wskazał, że między stronami doszło do skutecznego przelewu praw i obowiązków z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r. Konstrukcja umów z 29 czerwca 2005 r. była tego rodzaju, że obejmowała oświadczenie (...) S.A. o sprzedaży T. (...) włókien światłowodowych i oświadczenie, że z dniem 30 czerwca 2005 r. (...) S.A. przenosi na rzecz T. (...) prawa i obowiązki wynikające z umowy nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. o udostępnienie prawa drogi. (...) S.A. zobowiązała się uzyskać zgodę (...) na przeniesienie praw i obowiązków wynikających z umowy nr (...) w terminie 30 dni od daty zawarcia niniejszej umowy. Dodatkowo w § 5.4 wskazano, że w wypadku nieprzeniesienia prawa drogi na T. (...) w terminie 30 dni od daty zawarcia umów lub niewyrażenia zgody na to przeniesienie w tym terminie, T. (...) miało prawo odstąpić od umów z dnia 29 czerwca 2005 r. składając pisemne oświadczenie w terminie 14 dni liczonych od terminu podanego w § 3.2 umów. Takie oświadczenie nie zostało złożone do 14 lipca 2005 r.

Termin na wyrażenie zgody został przedłużony do 30 września 2005 r. W tym dniu (...) S.A. uzyskała pisemną zgodę (...) S.A. na przeniesienie praw i obowiązków z umowy o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r. pod warunkiem:

- uzyskania oświadczenia woli od spółki (...) S.A. o cesji uprawnień, podpisanego przez osoby upoważnione do reprezentowania ww. spółki zgodnie z KRS;
- zbadania kondycji finansowej T. (...) do bieżącego regulowania należnych opłat za prawo drogi;
- uzupełnienia aktualnego wypisu z rejestru przedsiębiorców KRS przez T. (...) oraz stosownego oświadczenia o woli przejęcia cesji uprawnień spółki (...) S.A.;
- przyjęcia zasady trójstronnego podpisania zgody na cesję w formie aneksu do obowiązującej umowy.

W tym samym dniu, w sporządzonym aneksie nr (...) do umowy nr (...), podpisanym przez (...) S.A. i T. (...) obie spółki wyraziły zgodę na cesję. (...) S.A. nie podpisała aneksu, ale złożyła oświadczenie woli o wyrażeniu zgody na cesję w dokumencie późniejszym, mianowicie porozumieniu z dnia 20 stycznia 2006 r.

Sąd I instancji przyjął, że warunek się ziścił 30 września 2005 r., bowiem nie można było uznać za warunek w sensie cywilistycznym warunku uzależnionego od woli jednej strony. Spółka (...) S.A. w piśmie z 30 września 2005 r. jako warunek podała trójstronne podpisanie zgody na cesję, a jednocześnie sama cesji nie podpisała. Przyjmując odmienne rozumienie warunku, bezspornie spełnił się 20 stycznia 2006 r.

Ważność umów z dnia 29 czerwca 2005 r. i ważność umowy o przelew wierzytelności w zamian spłaty zadłużenia zawartej 31 maja 2008 r. uprawniało (...) do dochodzenia należności za sprzedaż włókien światłowodowych.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył pozwany, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1/ naruszenie przepisów prawa procesowego:

a/ art. 366 k.p.c. w zw. z art. 365 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w sprawie niniejszej Sąd orzekający był związany prejudycjalnie rozstrzygnięciami różnych sądów, a w szczególności wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. sygn. akt VI ACa 1038/10 w kwestii dotyczącej oceny warunku zawieszającego umów sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r. pomimo, iż każde z tych rozstrzygnięć miało inne źródło materialnoprawne obowiązku, czego konsekwencją było błędne przyjęcie, iż w rozpatrywanej sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej,

b/ art. 365 k.p.c. w zw. z art. 229 k.s.h. w zw. z art. 17 § 1 k.s.h. poprzez błędne uznanie się przez Sąd Okręgowy za związany rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 lipca 2010 r. - sygn. akt: VI ACa 702/09, w sytuacji gdy postępowanie to (zakończone prawomocnym rozstrzygnięciem) nie dotyczyło ustalenia nieważności umów sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r., lecz zapłaty ceny sprzedaży za te włókna przy uwzględnieniu, iż w postępowaniu tym wyłączną przyczyną nie uwzględnienia zarzutu nieważności umów było jego nieudowodnienie, co z kolei powinno obowiązywać Sąd I instancji do samodzielnej analizy czy przedmiotowe umowy zostały zawarte bez wymaganej ustawą uchwały Zgromadzenia Wspólników i czy zostały potwierdzone w ciągu dwóch miesięcy od daty zawarcia, tj. poprzez analizę przepisów materialnych Kodeksu spółek handlowych w postaci art. 229 k.s.h. w zw. z art. 17 k.s.h., których sąd pomimo dokonania własnej (w konsekwencji uznania się za związany wyrokiem w sprawie VI ACa 702/09 - niedopuszczalnej) analizy, nie wziął pod uwagę,

c/ art. 366 k.p.c. poprzez dokonanie ponownej analizy kwestii dotyczącej ważności umów sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r., a także ponownej oceny zagadnienia warunku zawieszającego, co do których Sąd przyjął, iż związany jest prejudycjalnie,

d/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny zgromadzonego materiału dowodowego w sposób dowolny, nie zaś swobodne, wykraczający poza zebrany materiał dowodowy w sprawie w szczególności poprzez:

- bezpodstawne przyjęcie, iż umowy sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r. są ważne, jedynie w oparciu o okoliczności świadczące o akceptowaniu tych umów i fakcie ich istnienia, z pominięciem wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności dotyczących podjęcia uchwały przez zgromadzenie wspólników;

- bezpodstawne przyjęcie, iż umowy sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r. zawarte pod warunkiem zawieszającym weszły w życie, tj. przyjęciu, że doszło do przelewu na pozwanego praw z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r. pomimo braku umowy zawartej z pozwanym oraz z B. Energetyką, której następcą prawnym jest (...) S.A., a (...) S.A., którego następcą prawnym jest (...) S.A.; w konsekwencji oparcie rozstrzygnięcia w oderwaniu od dowodów z dokumentów w postaci umów zawieranych przez strony,

e/ art. 231 k.p.c. poprzez bezpodstawne uznanie za udowodnione faktu istnienia zgody zgromadzenia wspólników T. (...) na zawarcie umów sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r., co jest niezgodne ze stanem faktycznym,

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię oraz spowodowane tym nieprawidłowe zastosowanie lub całkowite pominięcie:

a/ art. 391 k.c. poprzez brak jego zastosowania w zakresie odpowiedzialności powoda za brak uzyskania zgody (...) S.A. na cesję praw i obowiązków z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi, w sytuacji w której stosownie do treści § 3 umów z dnia 29 czerwca 2005 r., powód zobowiązał się do uzyskania stosownej zgody (...) S.A. na cesję praw i obowiązków z umowy prawa drogi,

b/ art. 521 § 2 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie odpowiedzialności pozwanego za brak zgody (...) na dokonanie cesji praw i obowiązków z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi przy braku odniesienia się do przyjętego przez powoda na siebie obowiązku uzyskania na powyższe zgody (...), a tym samym zaistnienia przesłanek opisanych w art. 471 k.c. in fine,

c/ art. 65 § 2 k.c. poprzez niezastosowanie dyspozycji ww. przepisu dla potrzeb zbadania zgodnego zamiaru stron przy zawarciu umów z dnia 29 czerwca 2005 r.,

d/ art. 60 k.c. i art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 519 k.c. i art. 522 k.c. oraz art. 89 k.c. i art. 116 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie w sprawie i przyjęcie za wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. akt VI ACa 1038/10, że oświadczenie z dnia 30 września 2005 r., pochodzące od jednego członka zarządu (...) S.A. i skierowane do osób pozostających wewnątrz struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa energetycznego, a nadto statuujące warunki, od spełnienia których uzależniona jest zgoda wierzyciela na cesję praw, stanowiło złożenie oświadczenia woli stronie umów z dnia 29 czerwca 2005 r. o wyrażeniu zgody na przejęcie przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r. zawartej pomiędzy (...) S.A. a (...) S.A. i w konsekwencji błędne przyjęcie, że warunek zawieszający zawarty w § 7 pkt 1 umów z dnia 29 czerwca 2005 r. ziścił się w terminie i doszło do powstania skutków czynności prawnych zdziałanych przez strony.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych;

- ewentualnie, uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację z dnia 4 kwietnia 2012 r. powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Skarżący wniósł w apelacji o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej wywiezionej przez (...) od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. wydanego w sprawie VI ACa 1038/10, którym to wyrokiem Sąd I instancji uznał się związany.

W dniu 17 maja 2012 r. Sąd Najwyższy w sprawie I CSK 315/11 uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego. W tej sytuacji ww. wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania stał się nieaktualny, jednakże - niezależnie od powyższego - zauważyć należało, że błędne było twierdzenie apelującego o tym, że Sąd Okręgowy uznał się za związany wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. wydanym w sprawie VI ACa 1038/10. Sąd I instancji wyraźnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że związany jest ustaleniami prawomocnego orzeczenia wydanego w sprawie XX GC 329/06, tj. wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 20 czerwca 2007 r., w zakresie ważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r. (k. 479). Odnośnie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydanego w sprawie VI ACa 1038/10 takiego stwierdzenia brak, natomiast Sąd I instancji wskazał, że podziela pogląd wyrażony przez Sąd odwoławczy co do tego, że doszło do skutecznego przelewu praw i obowiązków z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi z dnia 20 listopada 2000 r. (k. 480). Stanowisko to zostało przez Sąd I instancji samodzielnie uzasadnione.

W świetle powyższego za niezasadne należało uznać te zarzuty apelacji, które wskazywały na naruszenie art. 366 k.p.c. w zw. z art. 365 k.p.c. poprzez uznanie się przez Sąd Okręgowy za związany prejudycjalnie ustaleniami zawartymi w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. (sprawa VI ACa 1038/10) dotyczącymi warunku zawieszającego zawartego w umowach sprzedaży włókiem światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r. Nieporozumieniem też było wskazywanie przez pozwanego na naruszenie przez Sąd I instancji art. 366 k.p.c. w kontekście zarzucanego przyjęcia przez ten Sąd istnienia powagi rzeczy osądzonej (res iudicata). Sąd Okręgowy nie twierdził, aby roszczenie objęte niniejszą sprawą stanowiło już przedmiot rozstrzygnięcia w jakiegokolwiek innej wcześniejszej sprawie (byłaby to negatywna przesłanka procesowa skutkująca niedopuszczalnością powództwa). Sąd I instancji wskazał jedynie na związki między powagą rzeczy osądzonej a mocą wiążącą orzeczenia, tj. negatywny i pozytywny aspekt prawomocności materialnej.

Przechodząc do istoty sporu, w pierwszym rzędzie odnieść należało się do zarzutów skarżącego dotyczących bezzasadnego - w ocenie pozwanego - uznania się przez Sąd I instancji za związany rozstrzygnięciami Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r. (sprawa XX GC 329/06) i Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 lipca 2010 r. (sprawa VI ACa 702/09) w zakresie obejmującym ustalenie ważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r.

Co do zasady zgodzić należało się ze skarżącym, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca prawomocnego wyroku ogranicza się do sentencji orzeczenia i nie obejmuje uzasadnienia. Oznacza to, że moc wiążąca nie rozciąga się ani na poglądy prawne, ani motywy i ustalenia faktyczne zawarte w uzasadnieniu orzeczenia. Analogiczne stanowisko zajęł Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 17 maja 2012 r. wydanych w sprawach I CSK 315/11 i I CSK 494/11 uwzględniających skargi kasacyjne (...) od powoływanych w sprawie orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie - odpowiednio - z dnia 20 stycznia 2011 r. (VI ACa 1038/10) oraz z dnia 15 kwietnia 2011 r. (I ACa 1176/10). Stanowisko to należy uznać za dominujące w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym podkreśla się, że przedmiotem prawomocności materialnej jest ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły (np. wyrok z dnia

8 czerwca 2005 r., V CK 702/04, LEX nr 402284; wyrok z dnia 21 czerwca 2007 r., IV CSK 63/07, LEX nr 485880; wyrok z dnia 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525; wyrok z dnia 13 marca 2008 r., III CSK 284/07, LEX nr 380931). Inną oczywiście kwestią jest to, że dla precyzyjnego ustalenia granic mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia mogą mieć znaczenie zawarte w uzasadnieniu orzeczenia motywy rozstrzygnięcia, np. ze względu na ogólność rozstrzygnięcia wyrażonego w sentencji orzeczenia (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008/A/20).

Zauważyć jednak należało, że przedmiot sporu w sprawach VI ACa 1038/10 i I ACa 1176/10 stanowiły opłaty za korzystanie z prawa drogi, określone w umowie z dnia 20 listopada 2000 r. (sprawa VI ACa 1038/10 toczyła się pomiędzy (...) S.A. a (...), natomiast sprawa I ACa 1176/10 pomiędzy (...) a (...)). Przedmiot tych spraw był zatem odmienny od przedmiotu sporu rozstrzyganego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie XX GC 329/06 i Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie VI ACa 702/09, bowiem w tym postępowaniu Sądy rozstrzygały o części należności (odpowiadającej podatkowi VAT) wynikających z faktur VAT wystawionych w dniach 8 lipca 2005 r. i 10 października 2005 r. o numerach (...) (...).

W niniejszej sprawie powód dochodził pozostałej części należności wynikających z faktur VAT o numerach (...), opierał zatem żądanie na tej samej podstawie materialnoprawnej, która stanowiła podstawę uwzględnienia powództwa w sprawie XX GC 329/06 (VI ACa 702/09). Odmienne stanowisko pozwanego przedstawione w apelacji należało uznać za błędne.

Częściowe dochodzenie roszczenia jest w pełni dopuszczalne na gruncie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i nie budzi to wątpliwości ani w orzecznictwie ani w piśmiennictwie. Inaczej jest jednak z kwestią prawomocności materialnej wyroków zapadających w takich procesach, w szczególności zakresu mocy wiążącej takich wyroków. Rozważenia wymaga, czy w takim przypadku granice mocy wiążącej orzeczenia obejmują również zasadę odpowiedzialności, tzn. czy prejudycjalne znaczenie wyroku w sprawie o świadczenie częściowe obejmuje nie tylko samo zasądzenie świadczenia, ale również ustalenie prawa lub stosunku prawnego, z którego świadczenie to wynika. Przy przyjęciu drugiego stanowiska w procesie o dalszą część świadczenia przy niezmienionych okolicznościach sąd nie mógłby orzec odmiennie o zasadzie odpowiedzialności. Za takim szerszym rozumieniem granic mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia opowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94, LEX nr 84472, w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r., IV CSK 89/05, OSNC 2007/1/15 oraz w wyroku z dnia 3 czerwca 2008 r., I PK 301/07, LEX nr 494122.

Trzeba jednak zauważyć, że argumenty, które przytaczane są na poparcie stanowiska o związaniu sądu w innej sprawie jedynie sentencją orzeczenia, nie zaś także jego motywami, tj. uprawnienie każdego sądu do samodzielnej oceny wiarygodności dowodów, jako podstawy i gwarancji niezawisłości orzekania sędziowskiego oraz model procesu cywilnego oparty na zasadzie kontradiktoryjności mogący prowadzić do tego, że w sprawach opartych na tym samym zdarzeniu sądy mogą dysponować różnym materiałem dowodowym, aktualne pozostają również w procesie o dalszą część świadczenia, co do części którego zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie. Należy też zauważyć, że ściśle rzecz biorąc, wydając wyrok zasądający świadczenie, sąd nie orzeka o stosunku prawnym między stronami, lecz o żądaniu wyrażonym w pozwie i przesądza jedynie o tym, że powodowi należy się kwota objęta powództwem. Kwestia istnienia stosunku prawnego stanowi jedynie zagadnienie wstępne, które sąd zobowiązany jest rozważyć, ale rozstrzygnięcie o tym mieści się poza sentencją i nie korzysta z mocy wiążącej w późniejszych procesach (tak też P. Grzegorzczak [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze, pod red. T. Erecińskiego, Tom II, Warszawa 2012, str. 151-152, pkt 20 oraz str. 153, pkt 22).

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie uznaje, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia wydanego w procesie o część świadczenia nie obejmuje zasady odpowiedzialności, a tym samym sąd rozstrzygający w kolejnej sprawie o pozostałą część świadczenia nie jest związany wcześniejszymi ustaleniami co do istnienia stosunku prawnego, z którego to świadczenie wynika. Sąd oczywiście nie powinien ignorować stanowiska zawartego we wcześniejszej sprawie, jednakże zobligowany jest do dokonania własnych ustaleń i samodzielnych ocen, które mogą prowadzić do odmiennych konkluzji (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, LEX nr 55501). Obowiązek powyższy

należało uznać za szczególnie aktualny w okolicznościach niniejszej sprawy, bowiem pozwany podniósł, że zaoferował materiał dowodowy na potwierdzenie swojego twierdzenia o nieważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r., który to materiał został pominięty z uwagi na prekluzję dowodową przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie VI ACa 702/09.

Pomimo odmiennego niż Sąd I instancji stanowiska co do zakresu związania ustaleniami orzeczeń wydanych w sprawie XX GC 329/06 (VI ACa 702/09), Sąd Apelacyjny, mając na względzie ustalenia faktyczne (które Sąd II instancji uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne), rozważania Sądu Okręgowego zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz zgromadzony materiał dowodowy, uznał za możliwe merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniu strony powodowej.

Pozwany uzasadniając zarzut nieważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r. podniósł, że umowy te zawarte zostały bez wymaganej przez art. 229 k.s.h. uchwały (...) spółki (...). W tej sytuacji, z uwagi na treść art. 17 § 1 k.s.h., umowy te są nieważne.

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd Apelacyjny uznał, że zarzut powyższy nie został przez stronę pozwaną udowodniony.

Na dowód braku uchwały Zgromadzenia Wspólników spółki (...) na zawarcie umów z dnia 29 czerwca 2005 r. pozwany przedłożył protokoły ze Zgromadzeń Wspólników z 12 stycznia 2004 r. (k. 283-285), 23 lutego 2004 r. (k. 286-288), 19 kwietnia 2004 r. (k. 289-291), 14 czerwca 2004 r. (k. 292-295), 21 września 2004 r. (k. 296-300) oraz 28 czerwca 2005 r. (k. 303-308).

Dowody te nie mogły mieć jednak rozstrzygającego znaczenia z następujących względów.

Po pierwsze, strona pozwana nie przedstawiła księgi protokołów, do której zgodnie z treścią art. 248 § 1 k.s.h. wpisywane są uchwały zgromadzenia wspólników i której prowadzenie ciąży na zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Księga taka stanowiłaby dowód pozwalający ustalić treść wszystkich uchwał podjętych przez Zgromadzenie Wspólników spółki (...), zwłaszcza w sytuacji, gdy strona powodowa kwestionowała, aby przedłożone przez pozwanego protokoły ze Zgromadzeń Wspólników były kompletne.

Po drugie, same twierdzenia pozwanego o kompletności przedłożonych protokołów nie mogły stanowić dowodu w sprawie, w sytuacji, gdy okoliczność ta była kwestionowana przez przeciwnika procesowego. W tej sytuacji twierdzenie to wymagało udowodnienia.

Po trzecie, twierdzenie strony pozwanej o kompletności przedłożonych protokołów budziło poważne zastrzeżenia już chociażby z tej przyczyny, że nie został przedłożony protokół ze Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników dotyczącego roku obrotowego 2003. Zgodnie z treścią art. 231 § 1 k.s.h. zgromadzenie takie winno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie danego roku obrotowego, a przedmiot obrad winny co najmniej stanowić kwestie wskazane w art. 231 § 2 k.s.h.

Po czwarte, szereg ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych wskazywał, że na zawarcie umów z dnia 29 czerwca 2005 r. udzielona została zgoda przez Zgromadzenie Wspólników spółki (...). W przedmiotowych umowach (pkt 1.7 umów sprzedaży oraz pkt 1.6 umowy podnajmu) zarząd T. (...) oświadczył, że jest uprawniony do ich zawarcia. Następnie sporządzone zostały protokoły przekazania światłowodów objętych umowami z dnia 29 czerwca 2005 r. oraz wprowadzenia ich do ewidencji środków trwałych spółki (...). O fakcie, że T. (...) uważała powyższe umowy za ważne zawarte świadczyła również i ta okoliczność, że spółka ta w dniu 18 kwietnia 2006 r. złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umów sprzedaży i podnajmu światłowodów. Trafnie też Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na fakt, że jedyny (...) spółki (...), tj. (...), zawierając w dniu 20 lutego 2006 r. umowę przeniesienia własności rzeczy ruchomej oznaczonej co do tożsamości w celu zabezpieczenia wierzytelności (...) w stosunku do T. (...), nie miał wątpliwości co do własności światłowodów objętych umowami sprzedaży z dnia 29 czerwca 2005 r., a tym samym ważności tych umów.

W świetle wskazanych okoliczności uznać należało, że przedłożenie przez pozwanego kilku protokołów ze Zgromadzeń Wspólników spółki (...) i oświadczenie, że protokoły te są kompletne, nie mogło stanowić wystarczającego dowodu na okoliczność braku zgody Zgromadzenia Wspólników tej spółki na zawarcie umów z dnia 29 czerwca 2005 r. Aby wykazać swoje twierdzenia strona pozwana zobowiązana była do przedłożenia jednoznacznych dowodów wykazujących, że w istotnym okresie na żadnym Zgromadzeniu Wspólników nie zapadła uchwała wymagana przez art. 229 k.s.h. Dowód taki mogłaby stanowić księga udziałów.

W tej sytuacji za niezasadne należało uznać te zarzuty apelacji, które wskazywały na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, że umowy z dnia 29 czerwca 2005 r. są ważne, jedynie w oparciu o okoliczności świadczące o akceptowaniu tych umów, z pominięciem wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności dotyczących podjęcia uchwały przez zgromadzenie wspólników. Nie był również zasadny zarzut naruszenia art. 231 k.p.c. Pozwany nie udowodnił swojego twierdzenia o braku wymaganej przez art. 229 k.s.h. uchwały zgromadzenia wspólników, a Sąd Okręgowy dokładnie wskazał na jakich faktach oparł swoje przekonanie, że taka uchwała została podjęta.

Strona pozwana podnosiła również w apelacji, że Sąd I instancji bezpodstawnie przyjął, że umowy sprzedaży włókien światłowodowych zawarte pod warunkiem zawieszającym, weszły w życie. Skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy uznał się za prejudycjalnie związany rozstrzygnięciem tej kwestii w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r., w sprawie VI ACa 1038/10. Stanowiło to naruszenie przez Sąd I instancji art. 233 k.p.c.

Jak już powyżej była o tym mowa, twierdzenie pozwanego, że Sąd Okręgowy uznał się za związany wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 stycznia 2011 r. wydanym w sprawie VI ACa 1038/10, nie znajdowały potwierdzenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd I instancji dokonał samodzielnej oceny tego, czy warunek określony przez kontrahentów w umowach sprzedaży z dnia 29 czerwca 2005 r. ziścił się, czy też nie. Ocena ta zresztą częściowo budziła zastrzeżenia, o czym będzie jeszcze mowa poniżej.

W przedmiotowych umowach sprzedaży zawarte było także postanowienie, że (...) S.A. z dniem 30 czerwca 2005 r. przenosi na rzecz T. (...), a T. (...) przejmuje, prawa i obowiązki wynikające z umowy nr (...) z dnia 20 listopada 2000 r. o udostępnienie prawa drogi (pkt 3.1 w zw. z pkt 1.3). (...) S.A. zobowiązała się uzyskać zgodę (...) na przeniesienie praw i obowiązków wynikających z umowy nr (...) w terminie 30 dni od daty zawarcia umowy sprzedaży (pkt 3.2). W przypadku nieprzeniesienia prawa drogi na T. (...) w terminie 30 dni lub niewyrażenia przez B. Energetykę w tym terminie zgody na to przeniesienie, T. (...) miał prawo odstąpić od umowy sprzedaży. Odstąpienie następowało przez pisemne oświadczenie złożone (...) S.A. w terminie 14 dni od daty wskazanej w pkt 3.2 umowy (pkt 5.4). W pkt 7.1 wskazano jednocześnie, że umowa sprzedaży wchodzi w życie pod warunkiem zawieszającym zawarcia umowy cesji i uzyskania zgody, o których mowa w § 3 umowy (w przypadku umowy dotyczącej sprzedaży włókien światłowodowych na odcinku K. - granica Państwa) albo pod warunkiem zawieszającym uzyskania w terminie zgody, o której mowa w § 3.2 umowy (w przypadku umowy dotyczącej sprzedaży włókien światłowodowych na odcinku O. / D. - K.).

Na podstawie aneksu z dnia 19 września 2005 r. do umowy sprzedaży włókien na odcinku O. / D. - K. termin na wyrażenie zgody przez B. Energetykę wydłużony został do dnia 30 września 2005 r.

Stosownie do treści art. 89 k.c. istotą warunku jest uzależnienie powstania lub ustania skutków czynności prawnej od zdarzenia przyszłego i niepewnego. W przypadku warunku zawieszającego powstanie skutków czynności prawnej uzależnione jest od wystąpienia takiego zdarzenia. Jednakże w przedmiotowych umowach sprzedaży kontrahenci wyraźnie postanowili, że skutkiem nieprzeniesienia prawa drogi na T. (...) w ustalonym terminie lub niewyrażenia przez B. Energetykę w określonym terminie zgody na to przeniesienie, będzie prawo T. (...) do odstąpienia od umowy sprzedaży (vide pkt 5.4). W tej sytuacji nie można było jednocześnie uznać, że postanowienie zawarte w pkt 7.1 umów sprzedaży oznaczało, że umowy te zawarte zostały pod warunkiem zawieszającym w rozumieniu art. 89 k.c. Skoro po stronie T. (...) powstawało prawo do odstąpienia od umowy, to oznaczało to, że umowa „weszła w życie” i jej postanowienia obowiązywały kontrahentów. Jednocześnie w sprawie bezsporne było, że T. (...) nie skorzystało z uprawnienia do odstąpienia od umowy zawartego w pkt 5.4 umów sprzedaży.

Już tylko powyżej przedstawione argumenty przeczyły stanowisku pozwanego, że umowy sprzedaży włókien światłowodowych z dnia 29 czerwca 2005 r. nie weszły w życie z uwagi na nieziszczenie się warunku zawieszającego.

Niezależnie od powyższego stwierdzić należało, że całkowicie bezzasadny był zarzut apelacji zarzucający Sądowi I instancji bezpodstawne przyjęcie, że doszło do przelewu na T. (...) (a w konsekwencji na pozwanego) praw z umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi.

Stosownie do treści art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Z treści § 9 umowy nr (...) wynikało, że cesja uprawnień(...) wynikających z tej umowy na rzecz osoby trzeciej, z grupy (...), nie stanowiła zmiany umowy. Osoba trzecia stawała się stroną umowy z chwilą dostarczenia (...) pisemnego oświadczenia (...) i wyrażenia pisemnej zgody przez B. Energetykę.

Z powyższego wynikało, że na przelew uprawnień z (...) ((...) S.A.) na T. (...) wymagana była zgoda (...) ((...) S.A.). Zgoda taka niewątpliwie wyrażona została przez osoby uprawnione do reprezentowania (...) S.A. w porozumieniu z dnia 20 stycznia 2006 r., które spełniało wszelkie wymagania wynikające z § 9 umowy nr (...). Okoliczność, że zgoda (...) S.A. i w konsekwencji przeniesienie uprawnień wynikających z umowy o udostępnienie prawa drogi na T. (...) nastąpiło już po upływie terminu określonego w pkt 3.2 nie czyniło tej zgody bezskuteczną. Jedynym przewidzianym przez strony skutkiem upływu wyznaczonego terminu było uprawnienie T. (...) do odstąpienia od umowy (pkt 5.4), a z uprawnienia tego spółka ta nie skorzystała do 20 stycznia 2006 r. Doszło zatem do skutecznej cesji na T. (...) uprawnień wynikających z umowy z dnia 20 listopada 2000 r. Zauważyć jednocześnie należało, że zawarta w porozumieniu z dnia 20 stycznia 2006 r. zgoda (...) S.A. obejmowała nie tylko przejęcie praw wynikających z umowy nr (...) przez T. (...), ale również obowiązków (vide jednoznaczne brzmienie § 3 porozumienia). Była to zatem również zgoda wierzyciela na zmianę dłużnika (art. 519 § 2 pkt 2 k.c.). W konsekwencji przelewu wierzytelności i zmiany dłużnika doszło do zmiany strony umowy nr (...) z (...) S.A. na T. (...). W konsekwencji (...) S.A. wywiązała się z obowiązków wynikających z pkt 3.1 i 3.2 umów sprzedaży.

Powyższe rozważania prowadziły do jednoznacznego wniosku, iż błędne było stanowisko pozwanego o niewjeściu w życie umów sprzedaży z dnia 29 czerwca 2005 r., a tym samym braku podstawy prawnej do żądania przez powoda zapłaty należności wynikających z tych umów. Czyniły one również z gruntu bezzasadnymi te zarzuty apelacji, które oparte były na twierdzeniu, iż (...) S.A. nie wyraziła zgody na przeniesienie praw i obowiązków wynikających z umowy nr (...) na T. (...). Niezależnie od powyższego podnieść należało, że nie znajdowało żadnego uzasadnienia w okolicznościach i przedmiocie niniejszej sprawy powoływanie się przez pozwanego na naruszenie art. 391 k.c. i wywodzenie z tego przepisu odpowiedzialności odszkodowawczej powoda względem pozwanego. Bezzasadne było również powoływanie się przez skarżącego na naruszenie art. 521 § 2 k.c. w zw. z art. 471 k.c. Nie został również w żaden sposób odniesiony do okoliczności przedmiotowej sprawy zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c. Na marginesie zauważyć należało, że pozwany w żaden sposób nie wyjaśnił wyraźnej rozbieżności pomiędzy przedstawionym przez siebie w apelacji rozumieniem zgodnego zamiaru stron umowy sprzedaży, co do związania się umową wyłącznie do dnia oznaczonego jako termin na uzyskanie zgody (...) Beskidzkiej (vide k. 503 in fine - 504), tj. najpóźniej do dnia 30 września 2005 r., a późniejszymi swoimi działaniami polegającymi przede wszystkim na przejściu włókien światłowodowych stanowiących przedmiot umów sprzedaży w dniu 10 października 2005 r., wprowadzeniu ich do ewidencji środków trwałych spółki, jak również przewłaszczenia ich na zabezpieczenie na podstawie umowy z dnia 20 lutego 2006 r.

Trafne były natomiast zastrzeżenia strony pozwanej co do uznania przez Sąd Okręgowy oświadczenia z dnia 30 września 2005 r., pochodzącego od jednego członka zarządu (...) S.A., za zgodę wierzyciela na cesję praw i zmianę dłużnika umowy nr (...) o udostępnienie prawa drogi. Brak było podstaw do takiej kwalifikacji przedmiotowego oświadczenia, ale uchybienie to nie wpłynęło ostatecznie na prawidłowość końcowego rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd I instancji. Taka zgoda - jak powyżej była o tym mowa - udzielona została w porozumieniu z dnia 20 stycznia 2006 r.

Podkreślić też należało, że zarzut dotyczący nieziszczenia się warunku zawieszającego dotyczył wyłącznie umów sprzedaży, bowiem w umowie podnajmu włókien światłowodowych żaden warunek nie został zastrzeżony. Również zarzut nieważności umów z dnia 29 czerwca 2005 r. mógł odnosić się jedynie do umów sprzedaży światłowodów, a nie umowy podnajmu, bowiem z brzmienia art. 229 k.s.h. wynika, że dotyczy on jedynie umów nabycia określonych przedmiotów majątkowych za wskazaną cenę, które to kategorie nie występują w przypadku umowy podnajmu. W tej sytuacji zarzuty pozwanego w żaden sposób nie podważały żądania wynikającego z faktury VAT nr (...) opiewającej na kwotę netto 785.422 zł. Zauważyć też należało, że strona pozwana nie przedstawiła żadnych zarzutów odnoszących się bezpośrednio do umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 31 maja 2008 r. pomiędzy (...) S.A. i(...)

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnione jest treścią art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).